

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 3440, uprave 2465
 Izdaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.409

Problemi razoroževanja in miru

DOSEDANJA PRIZADEVANJA IN NEUSPEHI.

Po sklenitvi premirja 1. 1918. je bila glavna briga mirovne konference ustvariti pogodbe, ki naj preprečijo za vso bodočnost vsako ponovitev prelivanja krvi. Na tej zahtevi je zasnoval pokojni Wilson svojih 14 točk in na njej je bilo tudi zgrajena ženevska institucija Društva narodov. Tudi razorožitev, za katero se že leto dni trudijo diplomati vsega sveta, je bila določena kot logična posledica tega stremjenja in predpisana v tistih mirovnih pogodbah, ki so odredile razorožitev premaganih. Tako lahko trdimo, da ni človeštvo od 1. 1918. dalje posvetilo nobenemu vprašanju toliko naporov in prizadevanj, kakor onemogočenju vsake nove vojne. V diplomatskih arhivih imamo že cele skladovnice aktov, ki prepovedujejo oboroževanje silo pri reševanju medsebojnih sporov. Osnova jim je statut Društva narodov, in na razorožitveni konferenci v Ženevi gre sedaj samo še za to, da se dá vsem tem omejitvam in določbam dokončna oblika in vseobča sankcija.

Določb in paktov, ki prepovedujejo oboroženo intervencijo, imamo torej že precej, vse te podpisane in ratificirane listine pa niso mogle še prav nič uplivati na ukinitve oboroževanja. Dejansko stanje je docela nasprotno od prizadevanj in hotenj. Nikdar in nikoli se svet ni tako naglo in tako blazno oboroževal, kakor v desetletju ideje razorožitve in večnega miru! In oboroževale se niso samo tiste države, ki so v tem pogledu svobodne, temveč tudi one, ki jim mirovne pogodbe oboroževanje izrecno prepovedujejo pod pretjno mednarodnih sankcij. O oboroževanju »razorožene« Madžarske smo izvedeli zadosti prav letos o priliki razkritja hirtenberške afere in tajnih poletov italijanskih bojnih letal preko naše sosede Avstrije. O oboroževanju Nemčije in Bolgije pa so prav tako znane razne podrobnosti, znani so tajni pakti med njimi in raznimi drugimi državami, znani tajni sestanki generalnih štabov itd. itd. O vsem tem smo tudi na tem mestu pisali dovolj v celoti in v podrobnostih posameznih primerov.

Kakor pa vsa ta velika prizadevanja mirovnih stremljenj z vsemi pakti skupaj niso preprečila oboroževanja, tako tudi niso preprečila oboroženih razračunavanj samih. V trenutku teh naših razmotiranj imamo na svetu tri vojne in na treh različnih frontah grme topovi ter pokajo strojnice in puške.

Bijejo se v Jeholu Kitajci in Japonci, v Gran Chacu Paragvajci in Bolivijci ter v povirju Amazone Kolumbijci in Peruanci. Zadnji štirje so celo vsi skupaj ene same španske narodnosti, tako po poreklu, kakor po jeziku in kulturi. Razlika med temi krvavimi razračunavanji in med onimi pred ustanovitvijo Društva narodov pa je samo ena: razvijajo se brez formalne vojne napovedi! Zaradi pakta, odnosno statuta ženevske mirovne institucije si nobena vlada ne mara nakopati odjaja, da je ona začela vojno. Ali pa ta manjkajoča formalnost tudi res spreminja dejanski stan? Ublažuje vojne grozote in barbarstva? Spreminja sploh kaj pri vsej stvari? Bodimo si odkriti in priznajmo: vojna je vojna, pa nanj se razvija kar tako ali pa na podlagi vojne napovedi. Orožje se rabi prav tako v obeh primerih, ubijajo se ljudje, uničujejo se dobrine, uveljavlja se nasilje in ruši človečnost. Z juridične strani pa je vojna na podlagi formalne napovedi na vsak način poštenjša, kakor ona brez nje. Pravno je to le roparski napad in vpad!

Dolga povojna leta mirovnih in razorožitvenih prizadevanj torej niso preprečila ne oboroževanja ne oboroženih medsebojnih razračunavanj. Zakaj? Zato, ker institucija, ki naj bi bila arbiter, to je Društvo narodov, nima prav nobene eksekutivne moči. Njeni sklepi so lahko le moralnega, ne pa tudi stvarnega značaja. Najbolj je pokazal to daljni vzhod! Ta ugotovitev nam pa tudi že kaže pot do uspeha. Ta je v uresničenju francoskega razorožitvenega načrta, ki ne predvideva samo razorožitve, temveč tudi garancije za mir in eksekutivno moč arbitra. Toda za francoski predlog so se brez vsakih rezerv izrekle le države male antante in še nekatere manjše, do čim stoje velesile vsaka na svojem odvojenem stališču. Ta stališča so pa tako različna, da na pomemben sporazum, ki naj bi ustvaril res trdno podlago za razorožitev in mir, absolutno ni mogoče misliti.

Ženevska razorožitvena konferenca je v drugi fazi pred likvidacijo in bo odgojena zopet najmanj do jeseni, bolj pa je, da se letos sploh ne bo več sestala. Mnenja so preveč različna in preveč različna so stremjenja, da bi mogli biti optimistični.

Absolutna zmaga Hitlerjeve vlade

HITLERJEVCI IN ZAVEZNIKI DOBILI 24.398.418 GLASOV IN 340 MANDATOV. — ABSOLUTNA VEČINA V DRŽAVNEM ZBORU IN V PRUSKEM DEŽELNEM ZBORU. — SOCIALISTI IN CENTRUMOVCI SO SE OBDRŽALI. KOMUNISTI NAZADOVALI.

BERLIN, 6. marca. Včerajšnje volitve so potekle ob izredno živahni udeležbi volilcev. Ker je bila policija ves dan najstrožje pripravljena, do večjih bitk in pobojev ni mogli priti. Vsa Nemčija je bila v nekakem obsednem stanju. Razen nekaterih manjših prask je nastal resnejši spopad edino v Breslavi. Tamkaj so včeraj okrog 11. ure komunisti napadli neko policijsko patruljo in jo živahno obstreljevali. Policija se je morala poslužiti proti komunistom, ki so streljali z oken in streh, oklopnega avtomobila, iz katerega je odgovorila na ogenj in ga končno ustavila. Pri tem je bil ubit neki član Hitlerjevih napadalnih oddelkov, ki so pri volitvah pomagali policiji vzdrževati red in mir. V zvezi s tem napadom je policija aretirala okrog 100 sumljivih oseb. Med komunisti in narodnimi socialisti so nastali krvavi spopadi še v Offenbachu in pa v Quickbornu, kjer je bil ubit neki mlad komunist.

BERLIN, 6. marca. Glavni volilni odbor razglasi uradno: Pri včerajšnjih volitvah je glasovalo od 45.130.625 upravičencev 39.316.873 volilcev ali 87%, in so dobili: narodni socialisti 17.265.823 glasov (44%), socialni demokrati 7.176.505 (18%), komunisti 4.845.379 (12,6%), centrum 4.423.161 (12,5%), skupina Hugenberg-Papen 3.132.595 (8%), bavarska ljudska stranka 1.072.893 (3%), nemška ljudska stranka 432.105 (1,5%), krščanski Volksdienst 483.116 (1%), državna stranka 333.487 (0,5%), nemška kmečka stranka 114.231 (0,3%), vrttemberška

kmečka in vinogradniška stranka 83.824 (0,2%), nemški Hanoveranci 47.732 (0,1%) in socialistična bojna enota 3.909 (0,1%). Absolutno večino so dobili narodni socialisti v volilnih okrožjih Vzhodne Prusije, Frankfurt ob Odri, Pomorjanskega, Liegnitza, Slesvig-Holštajna, Vzhodnega Hannoverja in Chemnitza-Zwickaua.

Po končanem štetju izkazuje državni zbor 648 poslancev, ki pripadajo: narodnim socialistom 288 (pri volitvah v preteklem novembru 195), socialnim demokratom 120 (121), komunistom 81 (100), centrumu 71 (70), bavarski ljudski stranki 20 (19), črno-belo-rdeči bojni fronti 52 (prej nemškimi nacionalcem 51), nemški ljudski stranki 5 (7), Volksdienstu 4 (5), nemški državni stranki 6 (2), nemški kmečki stranki 2 (3), nemško-hanoveranski 2 (1), vrttemberški kmečko-vinogradniški stranki pa 1 (2).

S tem je dobil vladni blok (Hitler, Hugenberg, Papen, Seldte) skupaj 340 mandatorov od celokupnih 648 in absolutno večino v državnem zboru.

BERLIN, 6. marca. Na podlagi izida včerajšnjih volilnih rezultatov bo sestavljen bodoči pruski deželni zbor naslednje: Od 461 izvoljenih poslancev odpadejo na: narodne socialiste 204 mandati (prej 162), socialne demokrate 76 (93), komuniste 62 (57), centrum 67 (67), bojno fronto črno-belo-rdečih 41 (prej nemški nacionalci 31), nemško ljudsko stranko in Volksdienst 4 (prej 7 in 2) ter državno stranko 3 (2) mandati.

Komentarji nemških in francoskih listov

TRIUMF DESNIČARSKEGA TISKA V NEMČIJI. — MNENJA RAZLIČNIH FRANCOSKIH DNEVNIKOV.

BERLIN, 6. marca. Levičarski listi so, kakor znano, prepovedani in zato tudi ne morejo pisati o volitvah. Zato pa piše v tem bolj zmagoslavnem tonu o zmagi celoten vladni tisk. Državni zbor ni pokazal doslej niti v cesarski, niti v republikanski Nemčiji tako strnjene slike, kakor pri včerajšnjih volitvah. Hitlerju se je posrečilo zagoditi se deloma v marksistično fronto. »Montag« piše: »Nemški narod se je pridružil programu Adolfa Hitlerja. »Montagspost« pripominja, da bodo Hitler, Papen in Hugenberg tesno sodelovali tudi še v bodoče. Prvič v nemški politični zgodovini se je zgodilo, da so nemške levičarske stranke tako oslabilene.

»Angriff« piše, da je našel nemški narod v vsej svoji dosednji zgodovini prvič zopet samega sebe. Ves narod je včeraj odobril Hitlerjev program uničenja marksizma. Narodni socialisti so dosegli svoj veliki volilni rezultat v času, ko so se morali kot vladna stranka posluževati najmanj priljubljene sredstev in ukrepov. Tudi pravilica o »rdečem Berlinu« je razbita. Samo v Berlinu je dobil Hitler milijon glasov.

PARIZ, 6. marca. Listi pišejo v glavnem, da slavi Hitler na podlagi doseženih rezultatov svojo veliko zmago. Nemčija si je izvolila svojega novega moža in voditelja.

»Journal« pripominja, da v Nemčiji ni moči, ki bi mogla strmoglaviti Hitlerja z njegovega položaja. To bi ne mogla biti državna bramba, ki je zdrknila kot političen instrument na drugo mesto. Novega voditelja Nemčije ne bo mogel odstraniti niti ne maršal Hindenburg.

»Volonté« piše, da so včerajšnje volitve dokazale, da se v Nemčiji vse od začetka zmagovitega pohoda pa doslej ni prav nič spremenilo.

»Intransigeant« vprašuje, kam Nemčija pravzaprav koraka. Nemčija ustvarja sliko, kakor da versajska mirovna pogodba sploh nikoli ni eksistirala, oziroma kakor da Nemčija nikdar ni bila premagana.

Ves francoski tisk zre s skrbjo na Nemčijo. »Temps« smatra kot popolnoma gotovo, da je z včerajšnjimi volitvami pokopana weimarska ustava. List domneva, da bo Hitler odstranil čim prej tudi Papena in Hugenberga in uvedel režim absolutne sile.

HITLERJEVCI V HAMBURGU.

HAMBURG, 6. marca. Državni dopisni urad poroča: Državni notranji minister je odredil, da se policija nemudoma izroči in podredi narodnosocialističnemu občinskemu svetovalcu Richterju. Senat je pristal na to imenovanje, obenem pa se poslužil vseh pravnih pridržkov. Župan dr. Petersen je odstopil. Okrog 11. ure ponoči je že vkorakalo med prepevanjem v mestno hišo okrog 200 do 300 oboroženih članov hitlerjevskih napadalnih oddelkov.

Polom ameriških bank

WASHINGTON, 6. marca. Včeraj ob 16. uri popoldne se je pričela pod predstvom Roosevelta konferenca, pri kateri sodelujejo vsi člani vlade, ugledni bančniki, predsedniki bank, ki izdajajo bankovce ter guvernerji ameriških zveznih držav, ki se mude v Washingtonu. Splošno se misli, da bo na tej konferenci odločeno, ali naj Amerika sploh še obdrži zlato denarno podlago. Danes bo imela vlada svoje prvo sejo pod predstvom Roosevelta. Na seji bo razpravljala o glavnih ukrepih, ki se jih mora poslužiti, ker je položaj skrajno resen in je od 48 proglašilo doslej moratorij že 47 držav. Edina država, ki ni proglašila moratorija, je Južna Karolina. Predsednik Roosevelt je za danes sklical tudi konferenco demokratičnih voditeljev in bo ob tej priliki določen dan, ko se bo sestel kongres k izrednemu zasedanju.

VENIZELOSOV PORAZ.

ATENE, 6. marca. Volitve so potekle včeraj v polnem miru in redu. Zabeleženi niso bili nobeni pomembnejši incidenti. Po atenskih ulicah so križarili močni oddelki policije in orožništva. Zanimanje za volitve je bilo med vsem prebivalstvom zelo veliko ter je bila temu primerna tudi udeležba.

ATENE, 6. marca. Pri včerajšnjih zbornih volitvah je doživel Venizelos katastrofalni poraz. Čeprav je prvotno izgledalo, da bodo Venizelosovi liberalci zmagali, je ostal Venizelos s 115 proti 135 opozicijskim poslancem v manjšini.

BRAUN ZAPUSTIL NEMČIJO.

BERLIN, 6. marca. Bivši pruski ministrski predsednik Oton Braun je v soboto z rednim potnim listom zapustil Nemčijo in se podal v Švico.

Dnevne vesti

Zborovanje jugoslovanskih dobrovoljcev

Družabni večer pri »Orlu«. — Občni zbor Organizacije jugoslovanskih dobrovoljcev v Narodnem domu.

Preteklo soboto zvečer so se v častnem številu zbrali v dvorani hotela »Orle« jugoslovanski dobrovoljci k družabnemu večeru, ki je potekel v najlepšem razpoloženju in dokazal, da je v njih še vedno stara tovariška zavest in prava zvestoba. Zbrane prijatelje in dobrovoljce je v vznešenih besedah pozdravil njihov tovariš, narodni poslanec g. dr. Pivko, ki se je ob tej priliki z mladeniško svežostjo spominjal tistih težkih časov iz nedavne preteklosti, ki je oblita s krvjo in nam je prinesla tako zaželeno svobodo.

Ves dobrovoljski pokret pa je nato predložil navzočim tovariš g. Viktor Grčar, ki je v daljših izjavah jasno opisal vse dogodke in trpljenje ter priklical spomine tako živo, da se je marsikateremu dobrovoljcu zaiskrilo oko. Spregovoril je na tem večeru tudi tovariš g. dr. Brenčič in so njegove besede zapustile globok vtis. Tenorist g. Faganelli pa je ob spremljevanju glasovirja zapel več dobrovoljskih in narodnih pesmi ter tako spravil vse navzoče v najboljšo voljo. Pozna je bila že ura, ko so se dobrovoljci in prijatelji razšli.

Včeraj dopoldne pa so se zbrali v Narodnem domu naši dobrovoljci k rednem občnem zboru, ki ga je otvoril in vodil predsednik krajevene organizacije, narodni poslanec g. dr. Pivko. Jedrnato in kleno je bilo njegovo poročilo o pretekli poslovni dobi. Odbor je storil vse, kar je bilo v njegovi moči, za dosego in zboljšanje položaja dobrovoljcev. V svojem poročilu je omenil na kratko tudi zadnje svoje potovanje po Češkem in Poljskem, kjer je imel v mnogih mestih predavanja o dobrovoljskem pokretu. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Andrej Žele, je razvidno, da je imela mariborska organizacija lani precej posla. Odbor je prejel 354 dopisov, razposlal pa je nad 500 odgovorov. Bil je v tesnih stikih s centralnim in oblastnim odborom ter izvršil tudi številne intervencije, ki so po večini vse uspele. Sej je imel lani 8 in so bile vse sklepne. Zemlja sta dobila lani dva člana. Blagajniško poročilo, ki ga je podal g. inž. Vidic, izkazuje ugodno bilanco. Prav tako zadovoljiva so tudi poročila ostalih funkcionarjev. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen dosedanj odbor s predsednikom dr. Pivkom na čelu.

Pri raznoterostih se je razvila nato dolgotrajna in živahna debata. Sprejetih je bilo več predlogov, ki čakajo, da jih reši odbor. Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik zaključil občni zbor, ki je potekel v pravem dobrovoljskem tovarštvu.

Uboj v framskem vinotoču

V vinotoču posestnika Černeta je sinoči popivala večja skupina fantov, med katero sta bila tudi viničar Pavel Legat in hlapec France Matjašič, oba iz framske okolice. Nekaj časa so se fantje prav dobro razumeli, ko pa jih je vino razgelo, so se pričeli pretekati in kmalu nato tudi pretepati. Najbolj besen je bil viničar Pavel Legat, ki je z nožem navalil na hlapca Franceta Matjašič in ga dobesedno zaklal. Prerezal mu je žilo odvodnico in je hlapec v nekaj trenutkih nato izdihnil. Ko so fantje zagledali kri, so se brž razšli. Pobegnil pa je tudi napadalec Legat. O krvavem dogodku so bili obveščeni framski orožniki, ki so se kmalu po uboju oglasili pri Legatu in ga odgnali s seboj. Pri zaslišanju je aretiranec zatrjeval, da je ravnal v silobranu in da ni imel namena ubiti hlapca Matjašiča. Danes popoldne se bo podala v Fram sodna komisija, ki bo preiskala dejanski stan in raztelesila Matjašičevo truplo. Aretiranega Legata pa so orožniki danes opoldne prignali v zapore tukajšnjega sodišča.

Javna dražba raznega carinskega blaga bo jutri dopoldne ob 9. uri v skladišču mariborske davne cararnice.

Slovenski obrtniki za svoje interese. V Narodnem domu je imelo včeraj dopoldne Združenje obrtnikov sodarske stroke svoj letošnji redni občni zbor, ki mu je predsedoval predsednik združenja sodarski mojster g. Jernej Golčer. Zborovanje je bilo dobro obiskano in so prišli na zbor sodarski mojstri celo iz širše mariborske okolice, da skupno z mestnimi tovariši manifestirajo za svoje pravice. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da si je združenje v pretekli poslovni dobi mnogo prizadevalo za izboljšanje stanovskega položaja. Ustanovljena je bila lani na kongresu v Celju zveza sodarskih mojstrov Jugoslavije, ki se bo borila za njihove interese. Ob zaključku poslovnega leta je šlo združenje 108 mojstrov, 57 pomočnikov in 31 vajencev. Blagajniško poročilo izkazuje 12.261 Din dohodkov in 1700 Din prebitka, proračun za letošnje poslovno leto pa je predviden na 8.270 Din. Pri volitvah je bila ponovno izvoljena dosedanja uprava. — Popoldne pa so pri Halbwidlu zborovali mesarski mojstri iz Maribora in okolice, včlanjeni v združenju obrtnikov mesarske stroke. Zborovanje je vodil predsednik g. Roman Brezovnik, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, zlasti pa zastopnike oblasti. Iz poročil je razvidno, da se tudi mesarski mojstri, kakor ostali obrtniški stanovi, bore za svoje pravice in za zboljšanje današnjega položaja. Z majhnimi spremembami je bil pri volitvah izvoljen dosedanj odbor.

Zborovanje učiteljskega društva za Maribor, levi breg. Preteklo soboto dopoldne je imelo učiteljsko društvo za Maribor levi breg zborovanje v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu, ki ga je vodil predsednik g. Vauda. Na zborovanju je zbrano učiteljsvo obširno razpravljalo o vprašanju odpusta z neučitelji poročenih učiteljic iz državne službe in je bila sprejeta obširna resolucija, v kateri se je učiteljsvo izjavilo proti nameravanemu odpustu svojih poročenih tovarišic. Ob tej priliki je imel g. prof. Baš zanimivo zgodovinsko predavanje.

»Trije vaški svetniki« na odru Sokola Maribor III. Agilni dramski odsek sokolskega društva Maribor III. je uprizoril včeraj popoldne v krčevinski šoli v režiji g. Sentočnika velezabavno komedijo »Trije vaški svetniki«. Kakor vselej, so se tudi tokrat diletantje na vso moč potrudili ter podali igro brezhibno in dosegli lep uspeh. Vse vloge so bile zelo posrečeno razdeljene. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, se je prav dobro zabavalo. Zato bodo »Tri vaške svetnike« ponovili v nedeljo 12. t. m. Kdor jih ni videl včeraj, naj pride v nedeljo, ker nasmejal se bo od srca!

Koncert pevskega društva »Enakost« v Studencih. Včeraj popoldne je bil ob številni udeležbi v Špуреjevi dvorani v Studencih prvi pevski koncert društva »Enakost«. Koncert je v vsakem oziru zelo dobro uspel. Navzoče občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem sporeda, ki so ga podali pevci zelo dobro. Nastopilo je 26 pevcev, povečini delavcev, pod taktirko g. Josipa Križmana. Poleg narodnih pesmi je program obsegal tudi nekaj umetnih. Mlado društvo zasluži za svoj nastop vse priznanje.

Ciklus javnih predavanj Zveze mladih intelektualcev. Tiho in skromno je stopila v svet Zveza mladih intelektualcev kot predstavnica brezposelne mlade inteligence. V tiem delu — in ne v hrupnem in kričavem besedičenju — je poteklo dosedanje njeno življenje. Da pa se tudi javnost seznani z miselnostjo in težnjami povojnne mladine, se je vodstvo odločilo prirediti ciklus javnih predavanj kulturne vsebine. Ciklus teh predavanj bo odprt v četrtek 9. t. m. s temo: »Usmerjenost povojnne intelektualne mladine« (predava prof. cand. Ebin Boje). Predavanje bo v veliki dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9. Dolžnost vseli izobražencev je, da se zanimajo za stremenje inteligentne mladine!

Nov zdravnik. Šef kirurškega oddelka mariborske splošne bolnišnice, g. dr. Božidar Lavrič, je vpisan v imenik Zdravniške zbornice.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 18 številki: uredbo o nalogah in osnavljanju okrožnih odborov obrtniških združenj; uredbo o vzdrževanju prometno važnejših cest na območju dravske banovine ter razne objave banške uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu.

Iskrena hvala in posnemajte! Protituberkulozna liga v Mariboru je poklonila Zvezi mladih intelektualcev 400 Din, s katerimi je ista podprla na pljučih bolnega in v obupnih razmerah živečega svojega člana, brezposelnega učitelja.

Zahvala. ISSK Maribor se vsem, ki so na katerikoli način pripomogli k sijajnemu uspehu redute, najpristrčnejše zahvaljuje.

Ljubljana važna postojanka zračnega prometa. Na prizadevanje ljubljanskega aerokluba je finančni minister odobril 960.000 Din kot državni prispevek za ureitev modernega letališča na sedanjem vojaškem vežbališču pri Devici Mariji v Polju. Ureditvena dela bodo pričeli še to pomlad in bo omenjeno letališče eno najlepših in najugodnejših za nanašo državo. Tako bo Ljubljana priključena v mednarodno letalsko mrežo in bo imela direktne letalske zveze z Zagrebom in Beogradom, Solunom, Dunajem, Prago, Berlinom in Parizom. Z ureditvijo novega letališča se bo tujski promet v dravski banovini zelo dvignil. Za Ljubljano bo pa prišel na vrsto tudi Maribor, ker nameravajo zgraditi manjše tranzitno letališče.

Za razmah biljardnega sporta. Vsekar hvalavredna je bila zamisel lastnika kavarne »Jadran« g. Šerca, ki je organiziral pred dvema mesecema biljardni turnir, za katerega je bilo ogromno zanimanje. S tem si je g. Šerac pridobil za biljardni sport izredne zasluge. Zadnji turnir je pokazal, koliko prijateljev biljarda je v Mariboru in da je med njimi nekaj mojstrov, ki so imeli na turnirju res priliko pokazati svoje znanje. Preteklo soboto zvečer je g. Šerac razdelil udeležencem in zmagovalcem turnirja krasna darila. Zmagovalec prve kategorije g. Bender je dobil zlato uro, drugi zmagovalec g. Lepež zlato zapestno uro, tretji, g. Hobacher, pa zlato sportno verižico. Zmagovalec druge kategorije g. Bertonec je prejel srebrno uro, g. Koletnik srebrno cigaretno dozo in g. Karaman srebrni pokal. Zmagovalec tretje kategorije g. Prelog si je priporil krasen servis, g. Lešnik cigaretno dozo in g. Tkalec lep pokal. V četrti kategoriji je pa dobil prvo nagrado g. Vidovič, in sicer likerski servis, Štibere dve steklenici šampanjca in g. Hasel 3 steklenice vina. V imenu tekmovalcev sta se g. Šeracu v lepih besedah zahvalila gg. Bender in Kočever.

Šahovski turnir za prvenstvo klubov. V kavarni »Jadran« se je včeraj dopoldne odigralo prvo kolo za šahovsko prvenstvo mariborskih klubov, in sicer sta se srečala Mariborski šahovski klub in »Napredek« ter Železničarji in Triglav. Šahovski klub je zmagal nad »Napredkom« v razmerju 6 in pol:pol. Podrobni rezultati so: Kramer (MŠK) je porazil Lešnika, Ostanek (MŠK) Šavlija, Bien (MŠK) Kusterja, Lokov (MŠK) Kotnika, Striša (MŠK) Dobrilo, Favaj (MŠK) Jordana, Remizirala sta Kukovec in Majcenovič, partija Konič:Gerzinič pa še ni končana. Triglav je zmagal nad Železničarjem v razmerju 5:3. Rezultati so bili naslednji: zmagali so: Lukež (Ž.) proti Janitu, Gobeč (Ž.) proti Kreflu, Stojinšek (T) proti Vidoviču, Pergler proti Efferlu, Pušenjak (T) proti Lorberju in Baumel (T) proti Babiču. Partiji Knecht (Ž):Šušteršič (T) in Glavič (Ž):Anders (T) sta končali remis. Tekmovanje se bo nadaljevalo prihodnjo nedeljo.

Kino Union. Od sobote 4. III. dalje izvršni ljubavni in zabavni film »Poročno potovanje v troje« z Brigitto Helmo, Oskarjem Karlweisom in lepo Dunajčanko Susi Lannerjevo. Film vsebuje krasno godbo, petje in posebno lepe naravne posnetke z otoka Caprija. Pozor: Prired filmska senzacija »Paprika«.

Grajski kino. Danes film Anny Ondre: »Če beba ljubi«. Vesela zgodba. Razkošna oprema. Vesela in zabavna pesmi. Poleg Anny Ondre nastopijo Willy Stettner, Olly von Flint in Albert Panlig. Razen tega sodeluje priznani najboljši ženski pevski jazz »Singing Babies«.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 6. marca ob 20. uri »Katari na trmoglavka«. Gostovanje ge. Hansi Niese in njenega ansambla. Povišane cene.

Torek, 7. marca ob 20. uri: »Bog maščevanja«. Red C.

Sreda, 8. marca: Zaprto.

Iz gledališča: »Bog maščevanja«, zelo zanimiva in učinkovita drama židovskega pisatelja Schaloma Ascha je na mariborskem odru dosegla izredno lep uspeh ter jo prištevajo k najboljšim mariborskim dramskim predstavam. Pomočitev tega dela, ki je že dvakrat napolnilo gledališče, bo v torek 7. t. m. za red C. — Za naslednjo dramsko premiero bodo uprizorili koncem tekočega tedna pretresljivo tragedijo v treh dejanjih »Grob neznanega vojaka« (Le Tombeau sous l'Arc de Triomphe), delo francoskega pisatelja Paula Raynala. Režira J. Koviča.

Ko se začno cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice za redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefove« grenčice, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljenje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

„PAPRIKA“

je edinstvena veseloigra, katero si bo želel vsakdo 3 krat ogledati.

Epidemija trebušnega legarja razsaja v zadnjem času pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Pretekli teden so morali prepeljati v mariborsko bolnišnico 19 oseb, ki so obbolele za trebušnim tifusom. Zdravstvene oblasti so ukrenile vse potrebno, da se epidemija trebušnega legarja ne razširi.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7 stopinj nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 6.4 stopinje nad ničlo; barometer je kazal pri 11.4 stopinjah 732.8, reduciran na ničlo 731.5; relativna vlaga 91; preteklo noč je padlo 31 mm dežja; vreme je oblačno in dežuje.

Mladega sokoliča je v soboto zvečer ukradel neki fant brivskemu mojstru Pircu v Cvetlični ulici. Deček je zbežal s ptičem po Aleksandrovi cesti in se skril v neko vežo, odkoder je izginil brez sledu. Brivski mojster Pirc je prijavil tatvino tukajšnji policiji. Sokolič je bil vreden nad 200 Din.

Zgodaj je začela. Včeraj dopoldne je ptujška policija ustavila neko 16letno postavno dekle, ki jo je prijavila neka njena gospodinja, ker je izvabila od nje na goljufiv način 150 Din. Pri zaslišanju je dekle navedlo, da je gojenka tretjega letnika zasebnega učiteljskega pri šolskih sestrah v Mariboru in se piše Marta Zemljčeva, doma pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Dekle so v Ptuj pri policiji fotografirali in poslali sliko z obvestilom mariborski policiji. Tu pa so po sliki spoznali, da je bilo dekle pred 14 dnevi v Mariboru in ugotovili, da je ukradla neke stranke 300 Din. Pri zaslišanju v Mariboru je izpovedala, da se piše Marija B. in da je doma iz ljutomerske okolice. Policija si sedaj prizadeva ugotoviti njeno pravo ime.

Policijska kronika preteklo sobote in nedelje je hvalavredno suha. Aretiran je bil samo neki Angel Prah, ki je brez dovoljenja beračil po mestu. Zabeleženih imajo nadalje 12 prijav, ki pa niso omenbe vredne. Izvoščku Josipu Kacu, stanujočemu v Mlinski ulici, je v soboto zvečer, ko se je peljal po Aleksandrovi cesti, neznan storilec ukradel s kočije rdečo volneno odejo, vredno 300 Din.

Nezgoda. Včeraj dopoldne je v Aškerčevi ulici stanujoča 6letna Loti Kovačeva tako nesrečno padla, da si je zlomila desno nogo pod kolenom. Ponesrečeno deklico so morali prepeljati v tukajšnje bolnišnico.

Sokolstvo

Smuške tekme mariborske sokolske župe

Dobri rezultati v slabih vremenskih razmerah.

Mariborska sokolska župa je priredila včeraj na Glazuti pri Ruški koči tekme v smuku in v smuških likih. Radi neugodnih vremenskih razmer udeležba ni bila taka, kakor se je pričakovalo. Od 103 prijavljenih jih je startalo le 47. Dopoldne ob 9. uri se je pričela tekma v smuku za člane, članice in naraščaj. Proga za člane in naraščaj je bila dolga 5 km s 600 m višinsko razliko. Bila je srednje težka in dobro izpeljana.

Rezultati tekme v smuku za člane so bili naslednji: 1. Miloš Konečnik (Guštanj) v času 8:16³/₄, 2. Karel Fanecl (Maribor III) 8:19³/₄, 3. Herman Stropnik (Slovenjgradec) 8:48, 4. Franjo Vilec (Studenci) 9:29³/₄, 5. Ivan Trebl (Slovenjgradec) 10:28³/₄, 6. Franjo Javornik (Marenberk) 10:34³/₄, 7. Jurij Potočnik (Slovenjgradec), 8. Leo Matela (Maribor III), 9. Franjo Matela (Kamnica), 10. Lojze Ferš (Studenci).

Naraščajniki so se placirali tako-le: 1. Boris Škapin (Maribor matica) v času 7:35³/₄ (najboljši čas dneva), 2. Marjan Kožuh (Maribor matica) 8:02, 3. Lado Lešnik (Marenberk) 8:50, 4. Milan Perme (Maribor matica) 8:53³/₄, 5. Leo Krajinčič (Maribor I) 9:30, 6. Miloš Bučar (Ruše) 9:43³/₄, 7. Mirko Debelak (Slovenjgradec) 9:47³/₄, 8. Vasko Škapin (Maribor matica) 10:01³/₄, 9. Ivan Čuček (Ruše), 10. Stanko Orel (Maribor I).

Članice so tekmovala na 2 km dolgi progi, ki je imela 300 m višinske razlike. Placement članic je naslednji: 1. Ljubica Smerdu (Maribor matica) v času 9:23³/₄, 2. Nela Princ (Pobrežje) 10:51³/₄, 3. Hilda Kralj (Slovenjgradec), 4. Milka Potrč (Sv. Lenart).

Dopoldne so bile tekme v smuških likih za člane in naraščajnike. Startalo jih je 24. Proga je bila dolga 800 m, z višinsko razliko 150 m. Rezultati tekmovala članov so sledeči: 1. Miloš Konečnik (Guštanj) 1:43³/₄, 2. Karel Fanecl (Maribor III) 1:46³/₄, 3. Otmar Arnuš (Maribor matica) 1:55³/₄, 4. Franjo Vilec (Studenci) 2:01³/₄, 5. Velimir Sepeši (Maribor matica) 2:08³/₄, 6. Franjo Hoš.

Naraščajniki, ki so tekmovali na isti progi, so se placirali sledeče: 1. Slavko Podkubovšek (Maribor matica) v času 1:23³/₄ (najboljši čas), 2. Boris Škapin (Maribor matica) 1:28, 3. Miran Cizelj (Maribor matica) 1:33³/₄, 4. Milan Perme (Maribor matica) 1:34³/₄, 5. Marjan Kožuh (Maribor matica) 1:34³/₄, 6. Milko Mejovšek (Hoče) 1:48³/₄.

Za kombinacijo so se placirali sledeče: Člani: Župni prvak je postal Miloš Konečnik (Guštanj), ki je dosegel 200 točk,

2. Karel Fanecl (Maribor III) 196 točk, 3. Franjo Vilec (Studenci) 171, 4. Otmar Arnuš (Maribor matica) 160,04, 5. Lojze Ferš (Studenci) 149, 6. Leo Matela (Maribor III), 7. Franjo Matela (Kamnica). — Naraščajniki: Naslov župnega prvaka si je priporil Boris Škapin (Maribor matica), dosegel je 195,2 točk, 2. Marjan Kožuh (Maribor matica) 183 točk, 3. Milan Perme (Maribor matica) 174, 4. Leo Krajinčič (Maribor I).

Tridesetletnica Sokola v Ljutomeru

Eno najstarejših društev mariborske sokolske župe je ljutomersko, saj je bilo ustanovljeno v dobi težkih bojev slovenstva za svoj obstoj leta 1903. kot »Murski Sokol« ter je bilo več let edino društvo svoje vrste v vsej panonski Sloveniji. Njegova ustanovitev je vzbudila veliko pozornost in jezo v vrstah naših narodnih nasprotnikov, o čemer so pričali besni napadi na mlado narodno organizacijo, ki jo je vodil ustanovitelj, Čeh dr. Karol Chloupek, načelnik pa ji je bil najprej br. Anton Misja, potem br. Franc Stajnik in br. Joža Velnar. V »Murskem Sokolu« so narodnjaki iz Ljutomeru in okolice našli skupno ognjišče domovinske ljubezni in narodnega dela. Posebno značilno je bilo za društvo, da so bili njegovi člani po večini kmetskega stanu — dokaz, da se je sokolska misel globoko ukoreninila v kmetijski duši ter dala pravičnega izraza njenim čuvstvom. Po smrti dr. Chloupeka l. 1913, ki je društvo težko zadela, mu je starostoval več let preko prevrata nepozabni br. Joško Rajh, ki je dal tudi podnet za zgradbo Sokolskega doma. Še med zgradbo ga je smrt iztrgala iz sokolskih vrst, njegova misel pa je postala meso l. 1926, ko je društvo otvorilo svoj lastni dom, ki je danes središče kulturnega in narodnega dela v Ljutomeru.

V zadnjih letih je društvo razvilo pod starostu br. Markom Stajnikom živahno delavnost na vseh področjih sokolskega udejstvovanja, tako glede telovadbe kakor tudi glede narodne prosvete. Seme, zasejano pred 30 leti, je preraslo v močno drevo, ki je poglajlo svoje korenine globoko v domačo zemljo, o čemer pričajo številna mlada drevesa okoli njega — vsa sokolska društva in čete ljutomerskega okraja — in ki kljubuje vsem viharjem. V najlepšem razvoju in v cvetu svojih sil bo Sokol v Ljutomeru praznoval svojo 30letnico dne 11. junija z veliko slavnostjo, na katero opozarja že sedaj vsa sosedna narodna in kulturna društva in že tudi prisrčno vabi. Zdravo!

Za štiri požige osem let težke ječe

Kazenska razprava pred okrožnim sodiščem. — Obtoženi hlapec Novak požigal iz zlobe.

Pred malim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval okrožni sodnik g. Lenart, v tista pa sta bila okrožna sodnika gg. dr. Kotnik in dr. Čemer, se je zagovarjal preteklo soboto dopoldne 36letni hlapec France Novak iz Kuštanove v Prekmurju radi zločina požiga. Obtožnica mu očita, da je iz zlobe zanetil štiri požare, in sicer je zažgal kopico slame na dvorišču posestnika Ivana Horvata, gospodarsko poslopje posestnika Josipa Horvata, kopico slame posestniku Josipu Gombi v Nemčevcih ter kopico slame na dvorišču gostilničarja Štefana Dervariča v Markišavcih.

Obtoženec je služil za hlapca od 1. januarja 1931. do aretacije 7. januarja t. l. pri posestniku Mariji Kuharjevi v Nemčevcih. Godilo se mu ni slabo, ker je imel vedno precej denarja in je vsako nedeljo popival. Bil je tudi zelo jezljen in se je stalno prepiral z vaščani. Dan popreje, ko je gorelo pri Dervariču, ga je

gospodinja poslala k bratu v Puconce s prošnjo, naj bi prišel brat k njej na koline. Hlapec se je vrnil šele drugo jutro in povedal svojemu tovarišu Gjerjoku, ki je tudi služil pri Kuharjevi za hlapca, da je ponoči gorelo ter ga prosil naj ne pove nikomur, da je prišel rano domov, temveč naj reče, da je prišel domov že zvečer ob 8. uri. Ker je v Nemčevcih že večkrat gorelo in niso mogli orožniki slediti požigalca, je padel sum na hlapca Novaka. Ko so se še istega dne oglašili pri Kuharjevih orožniki in ga zaslišali, je zašel v protislovja, končno pa se je vdal in priznal, da je zanetil vse štiri požare. Tudi g. Gjerjok orožnikom povedal, da je Novak prišel pred vsakim požarom domov in da je takoj vedel, kje gori. Včasih je šel tudi gasit. Orožniki so Novaka aretirali in oddali v zapore.

Pri razpravi je obtoženec priznal samo en požig, dočim je ostale tri, ki jih je poprej orožnikom že priznal, odločno zanikal.

Po kratkem posvetovanju je senat obsodil obtoženca Franca Novaka radi požigov na 8 let težke ječe. Pri razpravi je zastopal obtožnico državni pravdnik g. Zorjan, branil ga pa je odvetnik g. dr. Leskovar.

Sport

Skakalne tekme pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Smučarski klub pri Sv. Lovrencu na Pohorju je otvoril včeraj svojo skakalnico ter priredil prvo skakalno tekmo. Zanimanje za tekmo je bilo izredno veliko. Žalibog so neugodne snežne razmere izven Sv. Lovrenca odvrnile marsikoga, ki bi si želel ogledati prireditve.

Ob 15. uri je domači župnik blagoslovil skakalnico, nakar je skočil prvi graditelj skakalnice g. Kramberger. Sledili so propagandni skoki in nato skoki v konkurenci. Rezultati v konkurenci so bili naslednji: 1. Leopold Stolcer (Smučarski klub Sv. Lovrenc) 21 in 22 m. Izvedel je oba skoka stoječe. 2. Ivan Heller (SK Rapid, Maribor) 22, 22 m. Oba skoka s padcem. 3. in 4. Franc Kramberger (Smučarski klub Sv. Lovrenc) 21,50 in 20,50 m s padcem, in Rudi Stopar (SPD Maribor) 21,50 in 20,50 m s padcem. 5. Feliks Jodi (Smučarski klub Sv. Lovrenc) 18,50 m in 20 m s padcem. Izven konkurence je dosegel Franz Keglowsch (Gradec) 27 in 26,50 m. Oba skoka je izvedel v lepem stilu stoječe. Tej tekmi, pri kateri se je skakalo s dvetretinskim zaletom, so sledili skoki s polnim zaletom, ter je dosegel Keglowsch 33 m, Heller 31 m, Stopar 28,50 m, toda vsi s padcem. Sledili so še skoki najmlajših Sentlovrččanov od 10 do 13 let, in sicer s tretinskim zaletom. Franc Gessner (13 let) je skočil

12,50 m brez padca, Beno Brunčko (10 let) 11 m, Rudi Jovan (11 in pol let) 14 m in Viktor Wolfgruber (12 let) 10 m.

Prireditvi je prisostvoval tudi okrajni glavar g. Milan Makar.

Razglasitev rezultatov in razdelitev daril je bila zvečer v gostilni Novak.

Smuška tekma SK Železničarja.

Zimskosportni odsek SK Železničarja je priredil včeraj dopoldne svojo klubsko tekmo. Start in cilj sta bila pri gostilni Anderle v Radvanju. Proga je vodila od gostilne Anderle v strmem vzponu proti Reiserju pod Bolfenkom in nazaj k gostilni Anderle. Bila je težka, imela je 3/4 vzpona in 3/4 smuka z višinsko razliko 300 m. Sneg je bil moker, ponekod voden. Na startu se je javilo 26 tekmovalcev, in sicer 14 seniorjev, ki so tekmovali na 16 km in 12 juniorjev, ki so tekmovali na 8 km dolgi progi.

Rezultati so bili naslednji: Seniorji: 1. Pinter v času 1:14,30, 2. Slaček 1:23,44, 3. Podlipnik 1:23,46, 4. Berlek 1:26,12. — Juniorji: 1. Herič v času 38:53, 2. Miravš 39:44, 3. Žižek 42:30, 4. Zej 46:10.

Razglasitev rezultatov in izročitev daril je bila v gostilni Anderle. Darila so poklonile tvrdke: Divjak, »Karo«, Roglič, Forstnerič, Trgovski dom, Leyrer, Pinter & Lenard, Ilger, Karličnik in Pečar, za kar se jim SK Železničar najpričneje zahvaljuje.

Državno nogometno prvenstvo. Zagreb: Gradjanski:ASK Primorje:3:2 (2:0).

Radivoj Rehar:

Dva Beograda

V Mariboru sneg, sneg vse doli do beglega Zagreba in še čez v ravno Slavonijo; tam ob mogočnem stiku Save in Donave ga pa ni. Vreme diši po rani pomladi, in ko se dvignejo motne megle, posije na Kalimegdan, na obširno površino obeh veletokov in na morje hiš prestolnice Jugoslavije in naravne metropole Balkana prijetno solnce. Če ne bi pihal od nekdaj vrzel veter, bi bilo dopoldne na Kalimegdanu prav prijetno toplo.

Sprehajam se sam po skoraj zapuščenih terasah. Kadar hočem opazovati, poglobiti se v dušo kakega okolja, hodim vedno sam. Družba moti misli in poglede. Meštrovicjev spomenik hvalečnosti Franciji, ogromni broneni orjak na visokem stebru, ostanki trdnjav, goli drevesi — in razgled na ono stran, proti Zemunu. Toda vse to je le periferija Beograda, nova, moderna periferija. Mesto se širi tam zadaj. Tja je treba kreniti, tja usmeriti korak, pogled in misli.

Hodim po ulicah in opazujem. Najprej orjaške nove palače, one, ki so mi že znane od prej in one, ki so zrastle odkar me ni bilo v kraljevskem mestu. Beograd raste še vedno, dasi vse bolj počasi kakor prva leta. Kriza zija od vspevsod; čuti jo Beograd prav tako kakor Maribor, seveda v različni progresiji. Orjaške nove palače! Posejane so povsod, po vseh »kvartih« in vseh ulicah. Beograd je velemesto, ki nastaja. Takih ulicnih dihanj nimata ne Zagreb ne

Ljubljana, a tudi ne takih silnih razlik. Nobena ulica še ni taka, kakršna bo, ko se bodo ti novi orjaki strnili, stisnili se ljubeče drug k drugemu. Poleg njih in med njimi ždi idila davnih predvojnih in še bolj oddaljenih turških dni! Poleg sedemnadstropnice pritlična turška koliba, vsa bedna in oguljena, kakor beračica med bogatimi. Poleg elegantne kavarnar ali restavracije zamazana »kafana«. Poleg velemestne trgovine z bleščečimi izlozami beraški »dučanci«. Blok visokih palač je tam za Terazijami zastavil s svojimi visokimi in širokimi hrbiščici celo majhno vasico nizke beračije. Oguljena drevesa na dvoriščih segajo komaj do prvih nadstropij orjakov. Ali ni bila morda ta »vasica« že selišče starih Slovanov, ko so preplavali Donavo in Savo in splezali na višine rimsko-bizantinskega Singiduma? Ali niso njihovi otroci že plezali po teh žalostnih invalidnih drevesih?

Davna prošlost in sedanost, vzhod in zapad! Kje sta se tako srečala, tako tesno objela, kakor tu? Balkan in Evropa! Dva Beograda! In še nekaj! Asfaltirane in tlakovane ulice. Kakor v Parizu. Deset korakov v stran stara turška kaldrima z globokimi luknjami sredi ulice. Kakor v Galati ali v Peri pred Kemalom. Balkanski in evropski Beograd...

Hodim po ulicah in gledam. Trudne so moje in oči od gledanja palač in koč. In niže se upre pogled, v vrvenje množic, ki se jim nekam zelo mudi. Menda za usodo večera in jutrišnjega dne. Gledam in vidim: zonet dva Beograda! Elegant-

ni avtomobili najnovejših tipov in znamk, elegantni gospodje in dame po najnovejši pariški modi s pudrom na licih in rdečilom na ustnicah. Bogatstvo, razkošje, eleganca, bahavost. Naš je svet in naše je življenje. Zaradi nas ga je v sedmih dneh neskončnih naporov ustvaril dobri Bog... Vmes, med tem bogatstvom, razkošjem in eleganco pa se klavrnio premika neskončna beda! Ali sploh veste, kaj je resnična beda? Če niste še bili v Beogradu in niste videli tega drugega življenja Beograda, potem ne veste. Ne govorite mi, prosim vas, o naši delavski koloniji. Tam je beda skrita za zaprtimi vrati; v Beogradu se razkazuje po ulicah, nanje spada kakor avtomobil!

Da, beda! Mimo prihaja moški srednjih let. Bled je in izžet in sredi zime zavrt v raztrgane cunje. Teh cunj je toliko, da jih ne morete prešteti in toliko je lukenj na njih. Pod cunjami je koža in pod njo so kosti. Berač? Ne! Brezposelni delavec, težak ali okoliški seljak. Nekateri so tudi od daleč, iz Makedonije, Črne gore, Hercegovine in Bog še vedi od kod. In ni jih malo in so oboje ga spola. Hodijo doli ob Savi, hodijo po ulicah s turško kaldrimo in po asfaltnih robnikih Terazij med bogato, ošabno, elegantno gospodo.

Žalostna je ta slika, pa ni še najbolj žalostna; to sem vam prihranil za konec. Ta najbolj žalostna socialna slika dveh Beogradov so podivjani in sami sebi zapuščeni otroci. Že na Kalimegdanu sem jih opazil, ko so se pripodili mimo Meštrovicvega spomenika hvalečnosti

Franciji. Pogled nanje me je osupnil. Drobnji, bledi, sama kost in koža, vrte temne oči, razmršeni lasje in na njih gnijoče cunje. Potem sem jih videl na Terazijah, kako so pobirali olupke pomaranč in čike. Pred hotelom »Unionom« so bili malo žogo med vrvežem avtomobilov kar po sredi ceste. Pa sem jih srečal tudi s šolskimi knjigami v rokah. Ti imajo morda starše ali vsaj svojce. Oni so, ki sem jih opazoval prej med elegantnim svetom dveh Beogradov. Prvi so doma kjer pač nanese. Luknje in rovi v še neurejenih starih kalimegdanskih utrdbah so njihovo zimsko domovanje. In koliko jih je!

Dva Beograda hiš, dva Beograda ljudi! Beograd palač in Beograd koč, Beograd bogatstva in Beograd silne socialne bede. In vendar sta oba le eno, vzrastla iz istih tal in iz istega vzdušja. Pretopljena sta drug v drugega in se ne da sta ločiti. Če bi se tudi dala, potem ne bi bila slika več popolna, ne bi bila točna in resnična. Zato morata živeti skupaj, da kažeta podobo razlike med nekoč in danes, med viškom in nižino! Saj je Beograd vendar prag dveh svetov: če stopiš na južno stran tega praga, si v svetu, ki mu pravijo Balkan, če stopiš na severno, si v Evropi. In na Balkanu, še bolj pa v Orientu, so socialne razlike tako velike kakor nikoli nikjer drugje na vsem vesoljnem svetu. Ali še niste slišali o Indiji in o njenih socialnih razredih. Tam je ekstrem orient.

Dva Beograda! Podoba, ki jo vidim še vedno živo pred očmi...

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

Ko se je prebudil, je priskočeval, da bi slišal zvonec za prvi zajtrk na parniku, in je ugibal, kako to, da je njegova kabina postala tako majhna. Ko se je obrnil, je gledal v ozek trioglat prostor, ki ga je razsvetljevala svetilka, viseča na ogromnem štirioglatem tramu. Trioglasta miza, katero bi lahko z roko dosegel, je segala od ladjinega rilca do sprednjega jambora. Na zadnjem koncu za dobro uporabljeno pečo je sedel deček približno njegove starosti, ploščatega, rdečega obraza in z dvojico iskrih sivih oči. Obleden je bil v modro volnino, na nogah pa je imel visoke gumaste škornje. Več parov obutali iste vrste, stara čepica in nekoliko ponošenih volnenih nogavic je ležalo na tleh, in črna in rumena obleka iz pooljenega platna se je zibala zraven mornarskih postelj smpatja. Ves prostor je tako silno razširjal razne duhove kakor bala bombaža. Obleka iz pooljenega platna je imela neki poseben, njej lasten močan duh, ki je tvoril nekako ozadje za različne duhove pečenih rib, prismojene masti, barve, popra pa starega tobaka; a vse te je zopet obdelal eden vseobsežen vonj ladje in soli. Z gnevom je Harvey opazil, da na njegovi postelji ni bilo rjuh. Ležal je na kosu umazanega

platna, ki je bil poln kep in vozlov. Tudi gibanje te ladje ni bilo kakor pri parniku. Ladja ni niti drsela niti se zibala, temveč se je nekako kretala na nekakšen neumen način brez smeri kakor žrebe na povodcu. Voda mu je šumela prav blizu ušes in tramovi so pokali in škripali okoli njega. Ob vsem tem je obupno zastokal in se spomnil na mater.

»Ti je boljše?« je vprašal deček in se zrezal. »Hočeš kave?« Prinesel jo je polno cinasto čašo in jo posladil s sladkorno sipo.

»Mleka nimaš?« je vprašal Harvey in se oziral po temni dvojni vrsti mornarskih postelj, kakor da bi pričakoval, da zagleda tam kravo.

»Ej, ne,« je odvrnil deček. »In, tudi ni verjetno, da ga dobimo vse do nekako srede septembra. Ta kava ni slaba. Sam sem jo skuhal.«

Harvey je molče popil kavo, nato pa mu je deček dal krožnik poln koscev mehke, pečene svinjine, ki jo je hlastno pojedel.

»Posušil sem ti obleko. Mislim, da se je malo skrčila,« je dejal deček. »Ni sicer po našem načinu — nober kos. Okreni se, pa pogledaj, če si kaj ranjen ali poškodovan.«

Harvey se je iztegoval na vse konce

in kraje, a ni mogel najti nobene poškodbe.

»To je dobro,« je dejal deček pristržno. »Obleči se, pa pojdiva na krov.«

Tatej te želi videti. Jaz sem njegov sin — Dan me kličejo — in sem kuharjev pomočnik in vse drugo na krovu, kar je preumazano za mornarje. Razen mene ni tukaj nobenega pomočnika, odkar je Oton padel v morje. Bil je Nemec, pa že dvajset let star. Kako si mogel pasti z ladje, ko je bilo vendar morje tako popolnoma mirno?«

»Saj ni bilo mirno,« je dejal Harvey mrko. »Vihar je bil in morsko bolezen sem imel. Mislim, da sem se moral zvaliti čez ograjo.«

»Včeraj in nocoj je morje res gnalo majhne valove,« je rekel deček. »Ampak če misliš, da je kaj takega že vihar — Zažvižgal je. Boš lahko še vse kaj več povedal, preden prideš domov. Le hitro! Tatej čaka.«

Kakor mnogi drugi mladi ljudje, tudi Harvey ni v vsem svojem življenju nikdar dobil neposrednega ukaza — nikdar vsaj brez dolgega pojasnjevanja. Kako dobro je, če je človek poslušen in pokoren; tudi naprosil ga nikdar nikdo ni. Gospa Cleyne je živela v bojazni, da ga ne bi spridila, in to je bilo nemara vzrok, da so ji bili živci popolnoma onemogli. Tako Harvey ni uvidel, po kaj bi se žuril v zabavo kogarkoli, in je novemu tovarišu tudi povedal svoje misli. »Tvoj atej pride lahko sam semkaj, ako res tako želi govoriti z menoj. Hočem, da me

takoj pelje v Newyork. Se mu bo izplačalo.«

Dan je odprl oči, ko je spoznal veličino in lepoto teh besedi, šaljivih, kakor je mislil. »Slišiš, atej,« je zavpil skozi ličo v sprednjem koncu ladje, »on pravi, da lahko sam skočiš dol do njega, če bi ga res rad videl. Si slišal, atej?«

Odgovor je bil izgovorjen s tako debelim glasom, kakor ga Harvey še ni slišal iz človeških prsi: »Ne nagaiaj mi, Dan, pa ga pošlji k meni.«

Dan se je na tistem posmejal in vrge Harveyju pokvečene kolesarske čevlje. V glasu s krova je bilo nekaj, da je rešen deček potlačil svojo silno jezo; sprilaznil se je z mislijo, da bo na potu proti domu polagoma razodel, kako je z njim in bogastvom svojega očeta. Ko jim vse to pové, ga bodo prijatelji gotovo šteli med junake, si je mislil. Splezal je po navpični lestvi na palubo in se opotekal preko številnih ovir proti zadnjemu delu ladje, kjer je na stopnicah, ki so vodile do zadnjega krova, sedel majhen, čokat, gladko obrit možak s sivimi obrvmi. Valovi so ponoči izginili in širno morje je bilo mirno in posuto ob obzorju z jadrji kakih deset ribiških ladij. Med njimi pa je mrgolelo majhnih črnih pik, ki so oznanjale, kje so lovili mali ribiški čolni. Ladja, ki je imela trioglasto malo jadro razpeto na glavnem jamboru, se je lahko zibala ob sidru; žive duše ne bilo na njem razen pravkar omenjenega možaka ob strehi kabine, ki ji pravijo hiša. (Dalje prihodnjic.)

Kariera operne pevke

Sreča v umetnosti, nesreča v zakonu.

Vrhovno sodišče v Kaliforniji je te dni razpravljalo o senzacionalnem procesu radi ločitve zakona. V proces, za katerega je bilo v Kaliforniji ogromno zanimanje, je bila zapletena bivša operna pevka Marion Talley, ki je bila poročena z nemškim virtuozom Mihaelom Raucheisnom, od katerega se je ločila in so motivi, ki so pripravili mlado ženo do tega koraka, vsekakor zanimivi.

Slovita pevka Marion trdi, da je njen mož smrtno sovražil njeno mater in sestro, brez katerih ni mogla živeti in se je zaradi tega odločila, da se loči od svojega moža. To bi sicer ne bil motiv za ločitev, ker po zakonu mož ni prisiljen, da bi živel s taščo ali z njenimi sorodniki pod eno streho, vendar je Raucheisen pred poroko pismeno in pred pričami izjavil, da pristaja na skupno gospodinjstvo. Čim je odvetnik lepe Marion predložil to izjavo sodnikom, je bila takoj izrečena sodna ločitev. Pevka je

takoj zapustila Newyork in se vrnila v Kansas-City.

Proces je vzbudil v umetniških krogih Newyorka temvečjo senzacijo, kjer je bila Marion ena najzanimivejših žensk Amerike. Kot 19letna mladenka je pred sedmimi leti postala slavna kar čez noč. Bila je skromna cerkvena pevka. Na praznik Vnebohoda jo je slišal neki violinski virtuoz, ki se je tako navdušil za njen glas, da ji je obljubil izposlovati angažma v največji svetovni operi »Metropolitan« v Newyorku. Virtuoz je bil mož beseda. Mlada in lepa Marion je bila čez tri tedne poklicana k omenjeni operi, kjer je odlično prestala prvo preizkušnjo. Takoj so jo angažirali, in sicer pod pogoji, ki so za začetnico zelo redki. Nastopila je prvič v vlogi Gilde v »Rigolettu« in dosegla naravnost sijajen uspeh.

Slaven je bil začetek njene kariere, skrivnost pa njen konec. Ko je bila na vrhuncu slave in najbolje plačana članica opere »Metropolitan«, je nepričakovano in brez povišanja razdrla vse pogodbe in pričela privatno življenje. Zaman

je bil ves trud ravnateljstva, da bi jo odvrnilo od njenega koraka. Marion je vztrajala in se ni dala pregovoriti. Poslovila se je in vrnila na svoj dom v Kansas-City. Od takrat ni bilo več slišati o njej.

Pred dvema mesecema pa je zvedela javnost, da se je Marion poročila z nemškim glasbenim umetnikom Mihaelom Raucheisnom. Ni pa uživala dolgo zakonske sreče, ker tako hitro, kot se je korčala njena kariera, se je končal tudi njen zakon. Lepa ločenka Marion premišljuje danes o svoji slavni preteklosti in misli zopet na angažma...

Uradno poročilo o katastrofi v Neunkirchnu.

O vzrokih strašne eksplozije plinskega kotla v Neunkirchnu je izdalo te dni obrtno nadzorništvo strokovno poročilo, v katerem pravi:

Prva majhna eksplozija, ki ji je takoj nato sledila velika eksplozija plin-

skega kotla, je nastala na takozvani dovodni cevi. V času, ko je nastala majhna eksplozija, plinski kotel sicer ni bil v funkciji, ker so na njem nekaj popravljali. Možnost pa je bila dana, da je po neprevidnosti kakega delavca prišla količina plina v cev in je na ta način mogel pozročiti eksplozijo vsak najmanjši udarec s klavdom po dovodni cevi. Ugotovljeno je, da je majhna eksplozija nastala v času, ko je neki delavec močno udaril s klavdom po cevi. To je bilo usodno: ker je mala eksplozija raztrgala dovodno cev plinskega kotla in je plin udaril iz njega; požar pa je povzročila prva eksplozija, ali pa silen pritisk plina iz kotla. Vse to je trajalo komaj 5 minut. Razmeroma tenke cevi so se naglo razžarele in je tako plin iz spodnjega dela kotla prišel v gornji del, ki je bil napolnjen z zrakom. Tu je nastala v tem trenutku eksplozivna zmes plina in zraka, ki je katastrofalno eksplodirala radi razžarjenih sten kotla.

Sobo odda

SOBO, lepo opremljeno, separirano, centralna mirna lega, oddam v najem. Naslov v upravi. 789

SOBO

eventuelno sobo s štedilnikom oddam. Pogoji: odkup pohištva proti plačilu v gotovini. Pismene ponudbe pod »3500« na upravo lista. 742

OPREMLJENO SOBO

oddam eni ali dvem osebam. Koroščeva ul. 6, vrata 7. 768

V NOVI HIŠI

oddam lepo veliko sobo. Kralja Petra cesta 77, pri Stundenci. 776

Razno

MLAD DOBERMAN se je našel. Vprašati v upravi lista. 788

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavila po skrajno zmernih cenah Zalo ga pohištva združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti trdnice V Wei. 739

SPALNICE

kuhinjske opreme, vse tapetne izdelke, solidno in na ceneje nudi trdnica Novak. Vetrinjska ul. 7. Koroška cesta 8. 739

Opravljalna številka E IX 4802/32
10

Opravljalna številka E IX 3361/32
13

Dražbeni oklic

Dne 12. aprila 1933 dopoldne ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin

Zemljiška knjiga k. o. Bistrica-Fala vl. št. 185

Cenilna vrednost: Din 81.710.—

Vrednost pritikline: —

Najmanjši ponudek: Din 41.473.32

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.
dne 11. februarja 1933

Dražbeni oklic

Dne 10. aprila 1933 dopoldne ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin

Zemljiška knjiga k. o. Sv. Miklavž vl. št. 15, 221
k. o. Digoše vl. št. 438

Cenilna vrednost: Din 50.111.—, Din 1.510.—
Din 4.676.50

Vrednost pritikline: —

Najmanjši ponudek: Din 3.753.66

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdravitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.
dne 8. februarja 1932.